

Sygn. akt XVII AmE 20/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta de Heij - Kaplińska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Katarzyna Dawejnis

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2015 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o nałożenie kary pieniężnej

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 5 grudnia 2013 roku, o nr (...)

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360,00 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania.

SSO Jolanta de Heij - Kaplińska

Sygn. akt XVII AmE 20/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 grudnia 2013 r. o nr (...) na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12, art. 56 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 56 ust. 3 i 6 oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (dalej: PE) w zw. z art. 104 k.p.a. po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego ws. wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy: (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: Prezes URE, Prezes Urzędu, organ) orzekł, że:

1. przedsiębiorca naruszył warunek 2.2.3. koncesji na obrót paliwami ciekłymi, udzielonej przedsiębiorcy decyzją Prezesa URE z dnia 6 czerwca 2012 r. Nr (...) zmienionej decyzją z dnia 11 kwietnia 2013 r. Nr (...), w ten sposób, iż w dniu 31 sierpnia 2012 r. czynił przedmiotem obrotu na stacji paliw zlokalizowanej w miejscowości (...), olej napędowy (ON) nie spełniający wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. ws. wymagań jakościowych dla paliw ciekłych;

2. za działania opisane w pkt 1 wymierzył przedsiębiorcy karę pieniężną w wysokości 15.000 zł, co stanowi ok. (...) przychodów z działalności objętej koncesją na obrót paliwami ciekłymi, osiągniętych przez przedsiębiorcę w 2012 r.

(decyzja, k. 3-10).

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 23 grudnia 2013 r. wywiodła (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (dalej: Spółka (...), przedsiębiorca), zaskarżając decyzję w całości i wnosząc na zasadzie art. 132 k.p.a. o zmianę zaskarżonej decyzji bez konieczności przekazywania akt do Sądu, odstąpienie od wymierzenia kary ze względu na

znikomą szkodliwość czynu – sprawa dotyczy 500 litrów paliwa w sytuacji pierwszorazowego zakwestionowania jego jakości i nieustannego przestrzegania innych obowiązków wynikających z koncesji przez spółkę (...).

Zakwestionowanemu orzeczeniu zarzucono:

- brak wykazania w toku postępowania dowodowego, iż dostarczony skarżącej przez firmę (...) sp. z o.o. z siedzibą w Z. olej napędowy był przedmiotem obrotu na stacji paliw w (...) (tj. Prezes URE nie wykazał choćby jednej transakcji związanej z olejem napędowym o jakości niezgodnej z parametrami i przez to nie wykazał wprowadzenia go do obrotu), co oznacza, że zaskarżona decyzja została wydana bez podstawy faktycznej i prawnej;
- brak samodzielnych ustaleń Prezesa URE w zakresie dotyczącym spornego oleju napędowego, co do jego niezgodności z parametrami określonymi obowiązującymi przepisami i oparcie się w tym zakresie jedynie na ustaleniach Izby Celnej;
- nieprawidłowe ustalenie stopnia szkodliwości czynu.

(odwołanie, k. 11-13).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 8 maja 2014 r. nie znajdując podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji i w związku z tym, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji oraz stwierdzając, że zarzuty odwołania są nieuzasadnione - Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie, k. 32-35).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 6 czerwca 2012 r. zmienioną decyzją z dnia 11 kwietnia 2013 r., Prezes URE udzielił koncesji na obrót paliwami ciekłymi przedsiębiorcy (...) Spółce z o.o. z siedzibą w W. na okres do 31 grudnia 2030 r. Warunek 2.2.3. tej koncesji przewiduje, że koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami określonymi obowiązującymi przepisami i wynikającymi z zawartych umów. Natomiast zgodnie z warunkiem 2.1.2., koncesjonariusz będzie wykonywał działalność objętą koncesją na stacji paliw w miejscowości (...), za pomocą trzech zbiorników na paliwa ciekłe o następujących Nr ewidencyjnych: (...), (...), (...). Decyzją z dnia 11 kwietnia 2013 r. powyższy warunek zmieniono w ten sposób, że działalność koncesjonowana ma być wykonywana przez Spółkę za pomocą ww. trzech zbiorników oraz dwóch dodatkowych o Nr ewidencyjnych: (...) oraz (...).

(dowód: decyzja znak: (...), k. 12-15 akt admin.; decyzja znak: (...), k. 16-17 akt admin.).

W dniu 31 sierpnia 2012 r. funkcjonariusze celni Referatu Dozoru Urzędu Celnego w R. przeprowadzili kontrolę na stacji paliw (...) sp. z o.o. w (...), którą to kontrolą objęto: „obróć olejem napędowym, pobieranie i badanie próbek olejów napędowych w zakresie klasyfikacji kodem CN”. Z ustaleń kontroli wynika, że na terenie przedmiotowej stacji paliw znajdują się dwa odmierzacze paliw jednostanowiskowe (dystrybutory) z możliwością tankowania oleju napędowego, odmierzacze połączone są do jednego podziemnego zbiornika z olejem napędowym, oznaczonym jako nr 4 i o pojemności 10.000 L. W dniu kontroli w zbiorniku tym znajdowało się około 2.000 L oleju napędowego. Kontrolerzy pobrali ze zbiornika nr 4 jedną próbę oleju napędowego, w celu określenia klasyfikacji kodem CN. Kontrolowany został pouczony o możliwości zgłoszenia zastrzeżeń i wyjaśnień odnośnie ustaleń zawartych w protokole z kontroli. Protokół z kontroli został podpisany przez (...) sp. z o.o.

(dowód: protokół z kontroli nr (...), k. 3-4 akt admin.).

Próbka oleju napędowego, pobrana podczas ww. kontroli, została przekazana do akredytowanego Laboratorium (...) w K.. Badanie próbki paliwa wykazało, że nie spełnia ono wymagań jakościowych dla oleju napędowego, zawartych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. ws. wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, ze względu na zawyżoną zawartość siarki, która wynosiła 19,9 mg/kg, przy wymaganiu jakościowym: max. 10 mg/kg.

(dowód: sprawozdanie z badań nr (...), k. 5-6 akt admin.).

Olej napędowy, którego próbkę pobrano podczas kontroli w dniu 31 sierpnia 2012 r., został zakupiony od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Z..

(dowód: pismo Spółki (...) do URE, k. 21 akt admin.; faktury VAT dot. sprzedaży oleju napędowego nr (...) i nr (...), k. 25, 27 akt admin.).

Pismem z dnia 12 listopada 2012 r. Urząd Celny w R. poinformował Prezesa URE o tym, że podczas czynności kontrolnych z dnia 31 sierpnia 2012 r. przeprowadzonych w firmie (...) sp. z o.o. dokonano pobrania próbki oleju napędowego, która w zakresie zawartości siarki nie spełnia wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. ws. wymagań jakościowych dla paliw ciekłych.

(dowód: pismo znak: (...), k. 2 akt admin.).

Pismem z dnia 6 maja 2013 r. Prezes URE zawiadomił (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego ws. wymierzenia przedsiębiorcy kary pieniężnej w związku z możliwością naruszenia warunku 2.2.3. koncesji na obrót paliwami ciekłymi.

(dowód: zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego znak: (...), k. 18-19 akt admin.).

W dniu 6 czerwca 2013 r. Prezes URE zawiadomił przedsiębiorcę o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie oraz pouczył o możliwości zapoznania się z zebrany materiał dowodowy, jak również złożenia ewentualnych dodatkowych uwag i wyjaśnień.

(dowód: zawiadomienie o zakończeniu postępowania dowodowego znak: (...), k. 37 akt admin.).

W dniu 5 grudnia 2013 r. Prezes URE wydał decyzję, która została zaskarżona w niniejszym postępowaniu sądowym.

W 2012 r. (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. osiągnęła z tytułu działalności objętej koncesją przychód w wysokości (...) zł, natomiast ogółem wysokość przychodów przedsiębiorcy z działalności gospodarczej w danym roku wyniosła (...) zł.

(dowód: kopia rachunku zysków i strat za rok 2012, k. 28 akt admin.; CIT-8 za rok 2012, k. 31-32 akt admin.; opłata z tytułu udzielonej koncesji za rok 2012, k. 39 akt admin.).

Powyżej opisany stan faktyczny nie był między stronami sporny i został ustalony przez Sąd w oparciu o ww. dowody, których wiarygodność nie budziła zastrzeżeń.

Sąd nie uwzględnił wniosku o odroczenie rozprawy w dniu 9 kwietnia 2015 r., bowiem fakt kolizji terminów był pełnomocnikowi odwołującego znany na terminie 19 marca 2015 r., ale wyrażał gotowość stawiennictwa na wyznaczonym terminie 9 kwietnia 2015 r. W związku z tym, przyczyną wniosku o odroczenie nie może być kolizja terminów, bowiem nie jest to nadzwyczajna przeszkoda. Poza tym pełnomocnik nie próbował wyjaśnić, że nie mógł jej przewyciężyć. Uwzględnienie wniosku o odroczenie rozprawy nie miało również uzasadnienia z uwagi na brak wykonania pkt 1 postanowienia Sądu z dnia 19 marca 2015 r. (protokół rozprawy, k. 60). Postanowieniem tym Sąd udzielił odwołującemu tygodniowego terminu na wyjaśnienie przyczyny braku złożenia we właściwym czasie wniosku o dopuszczenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach postępowania karnego X W 629/14 prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Radomiu. Wyjaśnienie było podyktowane treścią art. 207 §6 k.p.c. do czego nawiązywało zarządzenie z dnia 26 maja 2014 r. (k. 38). Pełnomocnik odwołującego w terminie złożył wniosek o przedłużenie

terminu dla wyjaśnienia przyczyn nie zajęcia stanowiska powołując się na chorobę prezesa zarządu (k. 62). Pomimo przedłużenia terminu wyjaśnienie złożenia spóźnionego wniosku dowodowego nie zostało uprawdopodobnione, tak aby uznać, że zgłoszenie wniosku nastąpiło bez winy spółki lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Ze względu na brak tych wyjaśnień nie miał znaczenia fakt wykonywania opinii w aktach sprawy prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Radomiu. Spółka znając decyzję Prezesa URE mogła w odwołaniu składać wnioski dowodowe podważające stanowisko organu. Odwołanie pełni rolę pozwu z konsekwencjami wynikającymi z rozkładu ciężaru dowodu. Organ na etapie postępowania administracyjnego zgromadził dowody uzasadniające wydanie decyzji zaś odwołujący formułując zarzuty ma przedstawić dowody na poparcie swego stanowiska. Zgodnie z art. 479⁴⁹ k.p.c. odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu powinno czynić zadość wymaganiom przepisanych dla pisma procesowego oraz zawierać oznaczenie zaskarżonej decyzji i wartości przedmiotu sporu, przytoczenie zarzutów, zwięzłe ich uzasadnienie, wskazanie dowodów, a także zawierać wniosek o uchylenie albo zmianę decyzji w całości lub w części.

Prowadzenie postępowania w sprawie karnej nie uzasadnia zawieszenia postępowania w niniejszej sprawie, gdyż ani nie ujawnił się czyn, którego ustalenie w drodze karnej mogłoby wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy cywilnej (czyn stanowił naruszenie koncesji co było podstawą nałożenia kary), ani przepisy prawa nie uzależniają powstania określonych skutków od tego, czy miało miejsce przestępstwo (kara pieniężna jest za naruszenie koncesji). Akcentowany wynik sprawy karnej nie ma charakteru prejudykату ze względu na wynik opinii biegłego stwierdzający, że nie było wprowadzenia paliwa do obrotu. Z uwagi na treść art. 11 k.p.c. sąd cywilny byłby związany jedynie prawomocnym wyrokiem skazującym, wydanym w postępowaniu karnym. Wyroki stwierdzające popełnienie czynu niestanowiącego przestępstwa (np. wykroczenia, czynu ściganego dyscyplinarnie) nie wiążą sądu w postępowaniu cywilnym. Podobnie wyroki karne uniewinniające nie posiadają mocy wiążącej. Ustalenia prowadzące do uniewinnienia nie mają znaczenia dla sądu cywilnego, którym jest również sąd ochrony konkurencji i konsumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Stosownie do art. 32 ust. 1 pkt 4 PE, wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie obrotu paliwami ciekłymi wymaga uzyskania koncesji. Fakt reglamentowania określonej działalności oznacza poddanie jej szczególnym rygorom ze względu na konieczność ochrony pewnych dóbr oraz swoistą gwarancję Państwa, że działalność ta będzie prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Nietrafione jest stanowisko odwołującego co do tego, iż w niniejszej sprawie, aby móc wydać decyzję nakładającą karę pieniężną za naruszenie warunków koncesji, Prezes URE winien był udowodnić okoliczność sprzedaży na stacji paliw w (...) oleju napędowego niespełniającego wymogów jakościowych. Stanowisko to wynika z wadliwego utożsamiania pojęcia „wprowadzania paliwa do obrotu”, tudzież „czynienia przedmiotem obrotu” z jego rzeczywistą sprzedażą, dokonaniem transakcji handlowej.

Spółce (...) została udzielona koncesja na obrót paliwami ciekłymi a nie tylko na sprzedaż. Koncesja nakładała również obowiązek przestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących jakości paliw ciekłych (pkt 2.1.3). Pojęciom użytym w koncesji należy nadawać treść wynikającą z przepisów, których koncesja dotyczy. Zgodnie z art. 3 pkt 6 PE, „obrot” obejmuje działalność gospodarczą polegającą na handlu hurtowym albo detalicznym paliwami lub energią. Działalnością gospodarczą może być bowiem, zgodnie z art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Działalność handlowa jest rodzajem działalności gospodarczej, ale to co wchodzi w zakres handlu nie jest w żaden sposób zawężone w prawie energetycznym. Handel stanowi więc formę wymiany dóbr, natomiast jaka ma być jakość tych dóbr określa w tym przypadku ustawa o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw z dnia 25 sierpnia 2006 r. (tekst jednolity z dnia 19 listopada 2014 r., Dz.U. z 2014 r. poz. 1728). Paliwa, które powinny spełniać

wymagania jakościowe, to paliwa transportowane, magazynowane, wprowadzane do obrotu oraz gromadzone w stacjach zakładowych. Według słownika ustawy art. 2 (...) pojęcia te oznaczają:

(i) wprowadzanie do obrotu - sprzedaż lub inną formę zbycia paliw, poza procedurą zawieszenia poboru akcyzy w rozumieniu przepisów o podatku akcyzowym;

(ii) magazynowanie - działalność gospodarczą polegającą na przechowywaniu paliwa przeznaczonego do wprowadzania do obrotu;

(iii) gromadzenie - przechowywanie paliwa nieprzeznaczonego do wprowadzania do obrotu.

Należy zgodzić się z Prezesem URE, że w analizowanym przypadku organ nie miał obowiązku badać, czy i jaka ilość paliwa została przez przedsiębiorcę faktycznie wprowadzona do obrotu, nie musiał wykazywać faktu sprzedaży zakwestionowanego paliwa jakimkolwiek nabywcy, jak również przeprowadzać badania ilości i jakości paliwa wprowadzonego do obrotu.

W ocenie Sądu, za wystarczające dla przyjęcia naruszenia warunków koncesji było w niniejszej sprawie ustalenie, że olej napędowy, niespełniający wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, znajdował się w zbiorniku na stacji paliw eksploatowanej przez odwołującą się Spółkę. Na ten fakt wskazują natomiast następujące okoliczności, udowodnione przez Prezesa na podstawie protokołu z kontroli oraz sprawozdania z badania pobranej próbki: w dniu przeprowadzenia kontroli przez funkcjonariuszy Służby celnej na terenie przedmiotowej stacji paliw znajdowały się dwa odmierzacze paliw jednostanowiskowe (dystrybutory) z możliwością tankowania oleju napędowego, odmierzacze połączone były do jednego podziemnego zbiornika z olejem napędowym oznaczonym jako nr 4 o pojemności 10.000 L, w którym znajdowało się około 2.000 L oleju napędowego. Z tego właśnie zbiornika pobrano jedną próbę oleju napędowego, w celu określenia klasyfikacji kodem CN. Badanie próbki wykazało przekroczenie dopuszczalnych norm zawartości siarki. Jak słusznie zauważył Prezes URE, przedsiębiorca - podpisem prezesa zarządu Spółki (...) na protokole z kontroli potwierdził fakt pobrania próbki paliwa i nie zaprzeczył, że poddany badaniu olej napędowy został pobrany na jego stacji paliw. Koncesjonariusz wskazywał jedynie, że paliwo poddane badaniu znajdowało się w zbiorniku rezerwowym i nie było jeszcze nikomu sprzedawane, nie zdążyło trafić do obrotu, co – zgodnie z powyżej przedstawioną argumentacją – nie jest istotne dla stwierdzenia naruszenia warunków koncesji. Twierdzenie o pobraniu ze zbiornika rezerwowego jest sprzeczne z protokołem kontroli. Nawet, gdyby próbka była pobrana ze zbiornika rezerwowego, to przedsiębiorcę obciążałby dowód wykazania, że paliwo nie było przeznaczone do obrotu, a jedynie gromadzone, czyli przechowywane bez przeznaczenia do wprowadzenia do obrotu. Kolejne twierdzenie odwołującego o „magazynowanie” nie wyłącza odpowiedzialności za jakość paliwa magazynowanego, gdyż zgodnie ze słownikiem ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw „magazynowanie” oznacza przechowywanie paliwa przeznaczonego do wprowadzenia do obrotu.

W tych okolicznościach, zdaniem Sądu Okręgowego, za udowodniony należy uznać fakt wprowadzenia przez (...) sp. z o.o. do obrotu oleju napędowego, o jakości niezgodnej z przepisami obowiązującymi w dacie przeprowadzenia kontroli na stacji paliw w Mirowie Starym, tj. rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. ws. wymagań jakościowych dla paliw ciekłych. Tym samym za oczywisty należy także uznać fakt naruszenia przez przedsiębiorcę warunku 2.2.3. koncesji, udzielonej mu decyzją Prezesa URE z dnia 6 czerwca 2012 r. na obrót paliwami ciekłymi. Przedmiotowy warunek przewiduje, że „koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami określonymi obowiązującymi przepisami i wynikającymi z zawartych umów”.

Z kolei zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 12 PE karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji. Przywołany przepis dotyczy odpowiedzialności za nieprzestrzeganie różnego rodzaju obowiązków koncesyjnych. Sugeruje on, że odpowiedzialność ta ma charakter obiektywny i niezależny od przeszkód napotykaných przez przedsiębiorcę w prowadzonej działalności koncesjonowanej, tj. oparta jest na zasadzie ryzyka. Przedsiębiorca, któremu udzielono koncesji na prowadzenie reglamentowanej działalności gospodarczej, przyjmuje na siebie określone obowiązki, które mają stanowić gwarancję prawidłowego prowadzenia tej działalności. W

zakresie działalności polegającej na obrocie paliwami ciekłymi, do takich obowiązków zalicza się obowiązek nieczynienia przedmiotem obrotu paliw, których parametry jakościowe nie odpowiadają parametrom wynikającym z obowiązujących przepisów oraz zawartych umów. Przedsiębiorca odpowiada zatem za jakość wprowadzonego do obrotu paliwa.

W ocenie Sądu, w odniesieniu do nieprzestrzegania ww. obowiązku koncesyjnego przez odwołującą się Spółkę, wskutek uczynienia przedmiotem obrotu oleju napędowego o jakości niezgodnej z obowiązującymi przepisami, należy przyjąć, iż do naruszenia tego obowiązku przez przedsiębiorcę doszło co najmniej w wyniku niedbalstwa z jego strony przy prowadzeniu działalności koncesjonowanej. Podkreślenia wymaga przy tym, że sam fakt naruszenia przedmiotowego obowiązku nie został przez odwołującego skutecznie podważony. Dla stwierdzenia uchybienia warunkowi koncesji nie jest istotne, czy przekroczenie dopuszczalnej zawartości siarki w oleju napędowym było następstwem celowego, umyślnego działania, czy też niedochowania należytej staranności. Według Sądu Okręgowego, dokonywanie przez koncesjonariusza obrotu paliwem nieodpowiadającym wymaganym normom jakościowym wskazuje, że działanie to jest wynikiem co najmniej niedbalstwa z jego strony. Gdyby bowiem przedsiębiorca dochował należytej staranności i przedsięwziął możliwe środki, nie doszłoby do naruszenia tego warunku koncesji.

Stosowanie do treści art. 355 § 2 k.c. należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Z przywołanego przepisu wynika, że należyta staranność dłużnika będącego przedsiębiorcą uzasadnia zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, skrupulatności i rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania. Obejmuje ona również znajomość obowiązujących przepisów prawa oraz następstw z niego wynikających w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej. Ocena tej staranności jest surowsza od staranności ogólnie wymaganej, ponieważ stopień wymaganej staranności ulega podwyższeniu. Wynika to z tego, że w istotę działalności gospodarczej wkomponowane jest wymaganie posiadania niezbędnej wiedzy specjalistycznej, obejmującej nie tylko czysto formalne kwalifikacje, lecz także doświadczenie wynikające z praktyki zawodowej i ustalone zwyczajowo standardy wymagań (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2005 r., sygn. akt IV CK 100/05; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 marca 2006 r., sygn. akt I ACa 1018/05).

W niniejszej sprawie koncesjonariusz uczynił przedmiotem obrotu olej napędowy o parametrach niezgodnych z normami określonymi obowiązującymi przepisami, tj. o parametrach przekraczających dopuszczalne normy stężenia siarki aż o 99%. Nie ulega zatem wątpliwości, iż przedsiębiorca nie dołożył wobec tego należytej staranności w sprawdzeniu jakości oferowanego kontrahentom paliwa.

Od profesjonalisty oczekuje się natomiast podjęcia działań, zapewniających sprostanie obowiązkowi wynikającemu z koncesji bez względu na to, jakich środków będzie musiał użyć i jakie działania będzie musiał podjąć, by ten cel osiągnąć. Tymczasem, w niniejszej sprawie odwołująca się Spółka nie przedstawiła żadnych dowodów, wskazujących na podejmowanie przez nią jakichkolwiek czynności, zmierzających do ustalenia jakości zakupionego i oferowanego konsumentom paliwa. W szczególności nie wykazała, jakiej jakości paliwo oferowała do sprzedaży. Dopiero w następstwie kontroli przeprowadzonej przez Urząd Celnny i po otrzymaniu złych wyników próbek paliwa Spółka (...) zaprzestała współpracy z firmą (...) i od 2013 r. rozpoczęła współpracę z firmą (...) sp. z o.o. (pismo (...) sp. z o.o. do URE z 17.05.2013 r., k. 21 akt admin.), jak również zleciła badanie oferowanego do sprzedaży oleju napędowego, chociaż tylko pod kątem zawartości siarki (sprawozdanie z badań nr (...), k. 34 akt admin.).

Skoro więc koncesjonariusz nie sprawdził jakości oleju napędowego zakupionego u Spółki (...) i w żaden sposób nie udowodnił, że nie doszło do zmiany jego właściwości w czasie, gdy znajdował się już w jego zbiorniku, to należało przyjąć, że ponosi pełną odpowiedzialność za jakość tego paliwa.

Zresztą należy zauważyć, iż na odpowiedzialność przedsiębiorcy wskazuje także uregulowanie zawarte w warunku 2.1.3. koncesji, zgodnie z którym koncesjonariusz jest obowiązany, m.in., „do przestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących jakości paliw ciekłych (...)” oraz warunek 2.2.4., według którego „koncesjonariusz jest obowiązany do posiadania ważnego dokumentu określającego parametry fizyko-chemiczne danej partii paliwa

będącego przedmiotem obrotu, wydanego każdorazowo przez bezpośredniego sprzedawcę tego paliwa, a także do wydania na jego podstawie każdemu przedsiębiorcy prowadzącemu obrót paliwami ciekłymi, a innemu odbiorcy na jego żądanie, oświadczenia we własnym imieniu o zgodności parametrów jakości dostarczonego paliwa z parametrami jakości wynikającymi z obowiązujących w tym zakresie przepisów i z zawartej z odbiorcą umowy (...)” [podkreślenie Sądu].

Reasumując, Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż w niniejszej sprawie niedochowanie przez Spółkę (...) należytej staranności przy wykonywaniu koncesjonowanej działalności gospodarczej miało znamiona zawinionego zaniechania, skutkującego naruszeniem obowiązków koncesjonariusza. W ocenie Sądu, Prezes URE prawidłowo przyjął, że Spółka naruszyła warunek 2.2.3. udzielonej jej koncesji i w związku z tym ponosi odpowiedzialność za wprowadzenie do obrotu oleju napędowego, o jakości niezgodnej z parametrami określonymi w obowiązujących przepisach.

Za chybiony należało również uznać zarzut odwołana, w którym podniesiono brak samodzielnych ustaleń Prezesa URE i oparcie się organu jedynie na ustaleniach Izby Celnej w zakresie niezgodności oleju napędowego oferowanego do sprzedaży na stacji paliw eksploatowanej przez Spółkę (...) z parametrami określonymi w obowiązujących przepisach.

W niniejszej sprawie podstawę ustaleń faktycznych Prezesa Urzędu stanowiły, między innymi, dokumenty w postaci protokołu z kontroli przeprowadzonej 31.08.2012 r. przez funkcjonariuszy Referatu (...) Urzędu Celnego w R. oraz sprawozdanie z badań próbki oleju napędowego, sporządzone przez Izbę Celną w B. – Wydział (...) w K.. Dokumenty te niewątpliwie spełniają kryteria dokumentu urzędowego, o którym mowa w art. 76 § 1 k.p.a. („dokumenty urzędowe sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy państwowe w ich zakresie działania stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone”) wobec czego, organ koncesyjny miał pełne prawo zaliczenia ich w poczet materiału dowodowego sprawy. Ponadto, jak słusznie podniósł Prezes URE, z uwagi na to, że nie dysponuje on własnymi służbami, przeznaczonymi do przeprowadzania kontroli w zakresie przestrzegania przez przedsiębiorców warunków udzielonych im koncesji, opiera się w tym zakresie na ustaleniach poczynionych w toku kontroli przez funkcjonariuszy Inspekcji Handlowej i Służby celnej.

Zgodnie natomiast z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o służbie celnej (dalej: usc), służba ta jest jednolitą umundurowaną formacją, utworzoną w celu zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa obszaru celnego Unii Europejskiej, w tym zgodności z prawem przywozu towarów na ten obszar oraz wywozu towarów z tego obszaru, a także wykonywania obowiązków określonych w przepisach odrębnych, w szczególności w zakresie podatku akcyzowego oraz podatku od gier (art. 1 ust.1 usc). Do zadań Służby należy realizacja polityki celnej w części dotyczącej przywozu i wywozu towarów oraz wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów odrębnych (art. 2 usc). Z kolei w myśl art. 20 ust. 1 pkt 5 ustawy, do zadań naczelnika urzędu celnego należy wykonywanie kontroli, o której mowa w art. 30 ust. 2 i ust. 3 pkt 1, 1a i 2 oraz pkt 7-10. – tj. podlega jej, m.in., rodzaj paliwa w zbiornikach pojazdów oraz innych środków przewozowych. Wskazaną kontrolę przeprowadzają funkcjonariusze, którzy są uprawnieni, w szczególności, do: żądania udostępniania akt, ksiąg i wszelkiego rodzaju ewidencji i dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, w tym dokumentów elektronicznych, oraz do sporządzania z nich odpisów, kopii, wyciągów, notatek, wydruków i udokumentowanego pobierania danych w formie elektronicznej, jak również badania towarów, surowców, półproduktów i wyrobów, w tym pobrania próbek towarów, surowców, półproduktów i wyrobów gotowych w celu ich zbadania (art. 32 ust. 1 pkt 1 i 8 usc). Z przeprowadzonej kontroli sporządzany jest protokół.

Mając na uwadze powyższe, jak również to, że odwołująca się Spółka nie przeprowadziła dowodu przeciwko treści ww. dokumentów (tj. protokołu z kontroli i sprawozdania z badań laboratoryjnych) należy przyjąć, że materiał dowodowy zebrany przez Prezesa URE i poczynione w oparciu o ten materiał ustalenia faktyczne były wystarczające dla stwierdzenia, że w analizowanym przypadku przedsiębiorca naruszył warunek 2.2.3. koncesji na obrót paliwami ciekłymi.

Na uwzględnienie nie zasługiwał również zarzut, wskazujący na nieprawidłowe ustalenie stopnia szkodliwości czynu, stanowiącego jedną z przesłanek wymiaru kary pieniężnej. Zdaniem odwołującej się Spółki, w niniejszej sprawie mamy

do czynienia ze znikomą szkodliwością dotyczącą zmagazynowania 500 litrów ON i nie wykazania wprowadzenia go do obrotu.

Ze stanowiskiem tym nie można się zgodzić. Zdaniem Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie prawidłowo oceniono stopień szkodliwości czynu jako bardzo duży. Wskazują na to bowiem takie okoliczności, jak narażenie na negatywne konsekwencje dla zdrowia, środowiska naturalnego oraz sprawności pojazdów, wskutek wprowadzenia do obrotu paliwa tak znacząco przekraczającego dopuszczalne normy zawartości siarki (99%). W szczególności, jak słusznie zauważa Prezes URE, zawyżona zawartość siarki powoduje skróconą żywotność, przyspieszoną korozję oraz nadmierne zużycie elementów silnika.

W ocenie Sądu, wymierzając koncesjonariuszowi karę pieniężną w dolnej granicy ustawowego zagrożenia, tj. w wysokości odpowiadającej ok. (...) przychodów z działalności koncesjonowanej i ok. (...) przychodów z działalności gospodarczej ogółem, osiągniętych przez przedsiębiorcę w 2012 r., Prezes Urzędu prawidłowo ocenił wszystkie przesłanki wymiaru kary pieniężnej, tj. - oprócz stopnia szkodliwości czynu – stopień zawinienia przedsiębiorcy, jego dotychczasowe zachowanie oraz możliwości finansowe. Prawidłowo ustalono stopień zawinienia koncesjonariusza, który na skutek zawinonego zaniechania przy wykonywaniu działalności gospodarczej, wynikającego co najmniej z niedbalstwa, nie zachował należytej staranności przy prowadzeniu działalności koncesjonowanej, poprzez nie podjęcie działań zapobiegających wprowadzeniu do obrotu oleju napędowego o złej jakości. Słusznie uwzględniono również, na korzyść przedsiębiorcy, iż był to pierwszy przypadek naruszenia warunków koncesji. Ustalając wysokość kary pieniężnej w dolnej granicy ustawowego zagrożenia, Prezes URE uwzględnił sytuację majątkową koncesjonariusza. Zdaniem Sądu Okręgowego, wymierzona kara spełnia funkcję prewencji szczególnej i ogólnej, a zatem stanowi zarówno realną, odczuwalną dolegliwość dla ukaranego podmiotu, jak również jest ostrzeżeniem na przyszłość, zapobiegającym powtarzaniu nagannych zachowań. Według Sądu, kara ta jest dostatecznie dolegliwa, a także adekwatna do stopnia zawinienia, szkodliwości czynu, postawy przedsiębiorcy oraz jego sytuacji majątkowej.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c., odwołanie podlegało oddaleniu.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że na koszty należne Prezesowi URE złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 360 zł, ustalone na podstawie § 14 ust. 3 pkt 3 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. ws. opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013 r., nr 490 j.t).

SSO Jolanta de Heij - Kaplińska